

őszinte, kirobbanó energiájú alakításokkal. Sokat tud és merészen sokat árul el a *Ne szólj szám, nem fáj fejem* a testvéri marakodásról, a túlféltő és a gyermekeivel folyvást elégedetlen anyákról, a tizenegynéhány éves fiúk és lányok szerelméről. Mozgásban elbeszélte életjáték Szeszák Szilvia *Nyári cécó* című előadása. Az Apródok falun unatkozó lányai versengenek az egy szem vidékre érkező fiúért. Megejtően szerény előadás, egyszerű emberi gesztusokat, egyértelmű közléseket formál mozgásszínházzá, minden művészi allúrt kerülve. A játsszók nem kényszerülnek rá, hogy olyan elemek suta elővezetésével tárják fel képzetlenségüket, amiket hosszú évek tréningje után tudnának csak végrehajtani. Járható, végtelenül rokonszenves útnak tűnik a diósgyőri alakulat mozgásszínházi kísérletéből sejthető metodika. Az agárdiak *Majdnem próba* című produkciója ismerős, sokszor látott alaphelyzetet bont ki. Színjátsszók várnak a csoport vezetőjére, és a tétlenség feszültsége összeugrasztja a nagyon különböző fiatalokból álló csapatot. Kezdetben inkább típusokat, mint egyéniségeket mozgat a játék (plázacica, érzékeny lány, a csoport kókler bohóca), de az ügyesen bonyolított összecsapások során finoman egyénítik a figurákat. Kiderül, hogy az életben játszott szerepek milyen sorsokat fednek. Cziczó Attila rendező-tanár igen adottságosan ír lélektani-realista „drámát” a csoport improvizációiból, jók a dialógok, megsejtetik az elhallgatottat, egyre többet tudunk, értünk meg a kezdetben egészen sablonosnak tetsző alakokról. Minden szereplőnek van elfogadható, alakot hi-

telesítő életigazsága. A viszonyok, és velük az ábrázolt figurák változnak azáltal, hogy feltárják – kiadják – magukat. Egy más csoportok számára is jól játszható életkori dráma közös megírásának lehetőségét éreztem a Fészek Színház előadása közben. A *Majdnem színház* még nem az – majdnem dráma –, de a következő már lehet, hogy egy igazán értékes kamaszdráma lesz.

Jelentős, formateremtő előadás a Galéria Csoport (Dombóvár) *Vajh* című produkciója Hajós Zsuzsa rendezésében. Lepellel letakart dobogó a „világszínpad”, ide lépnek fel a felnőtt világ monomániásan túlpörgő, hajszoltan boldogtalan szereplői, hogy a dobogó szélén csendes szomorúsággal figyelő ikerpárt bevezessék az életbe. Nem lehet csodálkozni, hogy nem sok kedvet éreznek hozzá az értelmes tekintetű kicsik. Kamasz „Óriáscsecsemő”, szélsőséges humor, elképesztő energiával, kézzel-lábbal, arccal, hanggal hozott figurák. Fergeteges, groteszk kavalkádót árnyaló költőiség, végül – s számomra ez az előadás legvonzóbb sajátsága – valóságnak feszülő szarkasztikusságig intellektuális szemlélet. A kicsik csalódottan „visszaszületnek” a dobogó alá, az apa határtalanul boldogtalanul ácsorog az emelvényen. Torokszorító pillanat! De nem ez a zárlat! Igazán hálás vagyok a lebegtetett és ironikus „boldog végért”: a két kicsinek megesis a szíve apukán, és váratlanul előbukkannak a fekete lepel alól. Mégis élni kell! Talán érdemes is, ha ilyen kritikusan, szenvedélyes értelemmel látnak át a fiatalok a mi kis világunkon, ha ilyen svunggal rontanak neki a hamisságoknak.

Regionális találkozók – Zalaszentgrót, Vác

Gyerekszínjátsszó műhelyek

Sándor L. István

Az általam látott két regionális fesztiválnak az volt a legkedvezőbb tanulsága, hogy léteznek még színvonalas gyerekszínjátsszó műhelyek, továbbra is dolgoznak azok a pedagógusok, rendezők, akik remek csapatokat tudtak felnevelni, akik a magyar gyerekszínjátsszás egészében is fontos előadásokat tudtak létrehozni.

A zalaszentgróti találkozón lépett fel a csehimindszenti Pöttyös Hagyományörző Csoport. Horváth Barnabásné évek óta a gyerekszínjátsszásban kurióznak számító feladatot teljesít: falusi hagyományokat tart életben, az adott közösség tradícióit, helyi legendáit adja át a gyerekeknek. Előadásaikban – így az idén bemutatott *Kővé vált boszorkányban* is – a megjelenített népszokások sajátosan keverednek falusi életképekkel, illetve a belőlük kibontakozó egyedi történet jeleneteivel. Ezek mindig egy-egy csehimindszenti „legendát” dolgoznak fel, amely valóban megtörtént a faluban két-három generációval ezelőtt.

Ugyancsak itt lépett fel a magyarpolányi Galagonya Gyerekszínpad. Ez viszonylag friss, de ígéretes szemléletű műhelynek számít. A tavalyi debreceni döntőn az idősebbek szerepeltek, Zalaszentgróton a fiatalabbak mutatkoztak be. A Molnár Anikó vezette csoport egy tornatermi környezetbe helyezve, személyes áthallásokkal tüzdelve játszotta el az *Álomkapu* című előadást,

amelyet különféle mesemotívumokból a gyerekek maguk állítottak össze.

A celdömölki Soltis Színpad is gyerekszínjátsszó előadással jelentkezett. Az Ihsz Csilla vezette csapat a *Lúdas Matyi* dramatizált változatát mutatta be. A történet azonban a csoport szerepigényei miatt igencsak el-kanyarodott az eredeti mesétől, az új figurák kissé erőltetett szituációkat kényszerítettek ki (például a darab nagyrészt a Döbrögi és Lúdas Matyi és közös szerelmük között kialakult háromszög helyzet körül bonyolódott), így a láthatóan nagy gonddal vezetett, tehetséges gyerekek nem mindig tudták hitelesíteni a helyzeteket.

Fellépett Zalaszentgróton a győri Arrabona Gyerekszínpad is, akik szintén évek óta jelen vannak a találkozókön. (Tavaly egy másik csoportjuk az országos döntőig jutott.) A Frankó Tünde és Kopfschlagel Krisztián vezette csapat *Don Cristobal és Dona Rosita tragikomédiáját* mutatta be, a történet elmesélése helyett azonban inkább a spanyol táncmozdulatokat használó kórus mozgásainak, jelenlétének megkomponálására helyezték a nagyobb hangsúlyt. Tóth Szilvia egy másik győri csoport előadást rendezte. A Grácia Művészeti Intézet színjátsszó csoportja Thomas Mann *Elcsérelt fejek* című történetéből indult ki, s ezt indiai táncjeleket használó gesztusrendszer segítségével próbálta megjeleníte-

ni. Az atmoszférát teremtő mozdulatvilág ellenére mindkét előadásban hiányérzetet keltett, hogy a történet megjelenítése mégsem vált igazán plasztikussá.

Ismét láthattuk a Répásiné Hajnal Csilla vezette Vadvirágokat. (Ők szintén győriek). Ezúttal szerkesztett műsort mutattak be *Ébredünk címmel*, amely a gyermekvilág különböző problémáit, sajátos szituációit jelenítette meg. Az előadás egyik erénye az az őszinteség volt, amellyel a különböző életkorú gyerekekből álló társulat tagjai beszéltek a saját világukról, önmagukhoz és a felnőttekhez való ellentmondásos viszonyukról. A rendező – ahogy ezt már megszokhattuk az utóbbi években látható munkáiból – ismét több erős, érzelem gazdag, teátrálisan hatásos színpadi képpel erősítette meg a mondanivalót.

Újra találkozhattunk Zalaszentgróton a „pápai iskolával”. Az Árvainé Horváth Mária, Németh Ervin, Tegyi Tibor alkotta „kör” már lassan egy évtizede rendre értékes gyerek- és diákszínházi előadásokkal jelentkezik. Produkcióik mindig a gyerekek világához, személyes problémáikhoz közelítik a feldolgozott alapanyagokat. Így történt ez idén a *Tom Sawyer* esetében is, amely mai ízekkel dúsította fel a kamasztörténetet. Ugyanakkor az előadás rendezőjének, Tegyi Tibornak munkáiban folyamatosan jelen van a színházi hatásokra való törekvés. Itt is izgalmasan váltakoztak a teátrálisan megkomponált, illetve az életjáték közvetlenségével (vagy bájos iróniájával) ható jelentek.

Több fontos gyerekszínházi műhely lépett fel a váci regionális döntőn is. Több előadással jelentkezték például a Fóti Fiókkák. A Kovács Éva vezette (kisebbségek és nagyobbakból álló) csoportok a legjobb gyerekszínházi hagyományokat folytatják. Előadásaikban a játszóközvetlen színpadi jelenléte, erőteljes személyes megnyilatkozása a legfontosabb. Ehhez többnyire olyan alapanyagokat keresnek, amelyek szabadon feldolgozhatók, alakíthatók, amelyek nem teremtenek kötöttségeket, amelyeket a játszóközvetlen maguk is alakíthatnak, továbbépíthetnek, így alapozva meg az előadások személyességét. Ilyen volt mindkét idei bemutatójuk. A „nagyok” népmese-részletek fűzésével léptek fel (*Szegény ember az ág is húzza*), a „kicsik” Lázár Ervin *Szegény Dzsoni és Arnikájának* asszociatív feldolgozásával szerepeltek.

Viszonylag új, de ígéretes műhelynek tűnik a csepeli 17-es csoport. A Kállai Ibolya vezette csapat már a tavalyi debreceni döntőben is érdekes előadással jelentke-

zett. Most még kidolgozottabb, gazdagabb színpadi világot mutató játékkal jelenítették meg *A kiskondás* történetét. A produkció alapvetően nem az egyéni szerepre, hanem a kollektív játékokra épült.

Felléptek a váci fesztiválon az Inárcsi Színház is. Miközben diákcsoportjuk a dombóvári országos fesztiválon is díjazott, értékes előadást készített, eredményesen dolgozott két gyerekcsoportjuk is. A kisebbek Kiss Lászlóné irányításával *A kevély kiskakas* történetét játszották el, amelyet egy gyerekcsoporton belüli konfliktusok adta keretben értelmeztek. A nagyobbak Kovácsné Lapu Mária rendezésében kamaszjátékkal jelentkezték. A *Lehetne muskátlis kalap is* című előadásuk a Thalia szekerén című kiadványban közölt darab szabad újragondolása volt, ahol is az eredeti szövegeket bátran kicserélték a színház saját élményeiből, önálló tapasztalataiból megformált jelenetekkel. Igazán ott hatott erőteljesnek a produkció, ahol átütött ez a személyes érintettség.

Jó volt látni ismét a balassagyarmati Cseppeket. A Pajorné Molnár Magdolna és Tátrai Judit vezette csoport most is szerkesztett műsorral jelentkezett. *Az ürögi falu végén* című összeállításban az alsó tagozatos gyerekek a fiú-lány kapcsolatokról beszéltek, bátor játékosággal, könnyed őszinteséggel, keresetlen közvetlenséggel. Egy pillanatra sem volt a nézőnek olyan érzése, hogy nem valók kicsik szájába a sokszor pajzánnak ható szövegek.

Ismét fontos előadással jelentkezték a Fóti Figurások. A Kis Tibor vezette csapat ezúttal Pilinszky János *Ének a kőszívű királyról* című verses meséjét dolgozta fel. Az előadás ismét hatásosan, sokértelműen használt stilizált jelzésrendszerre épült. A gazdag fantáziával használt leplek erős színpadi képeket teremtettek, amelyek segítettek a történet értelmezésében is. Például a váratlanul tükörré alakuló szövegek azt sugallták az egyik erős és visszatérő képben, hogy a király saját belső világában tesz utazást. Az a stációdráma, amit végigjár, önmaga belső erőivel való küszködéséből alakul ki.

Virgoncan szellemes, játékosan könnyed produkcióval jelentkezett a bagi Fapihe. A *János vitéz* feldolgozása ironikusan használta a vásznakból és egyéb kellékekből kialakított stilizált jelzésrendszert. Ez éppúgy az előadás diákos humorát erősítette, mint az a könnyed, nekiszabadult színpadi jelenlét, amely a játszókat jellemezte.

Regionális találkozók – Budapest

Élvezetes volt

Szakall Judit

A XIII. Országos Weöres Sándor Gyermekszínházi Fesztivál budapesti regionális találkozója, amely a Marczibányi Téri Művelődési Központban került megrendezésre, nyolc produkció kapott meghívást. A négy napos elődöntőben bemutatott mintegy ötven előadás közül az aranyérmes csoportok léptek fel a május 8-i találkozón.

A legfiatalabb korosztályt képviselte a XXIII. kerü-

leti Török Flóris Általános Iskola második osztályosai-ból álló Papírsárcány színházi csoport, Fonyó Ivett osztálytanító vezetésével. A *Ki mit tud az erdőben* című történetet a Mesevarázs gyerekbábs fűzetből választották. Egyre elterjedtebb, hogy egy-egy osztály vállalkozik saját pedagógusa vezetésével színházi előadás létrehozására. Itt is ezt láttuk, úgy, hogy – bár az előadás külsőségei, a fa és karton anyagból készített díszletek,